

Добра книга про добрих людей

Т. Доленга-Мостович. Знахар. – Львів: Урбіно, 2014. – 304 с.

Цю книгу варто було перевидати вже давно. Думаю, що не я одна на неї чекала, пам'ятаючи фільм Єжи Гоффмана «Знахар». Не буду порівнювати книгу та фільм, бо справа то не вдячна, та й, зрештою, книга – це книга, а кіно – то кіно. Те, що вони інші – це однозначно.

Переклад Божени Антоняк, традиційно гарний. «Урбінівське» видання цієї книги, традиційно якісне.

Роман «Знахар» стає особливо актуальним у наш час, коли ми всі поголовно прагнемо теплих історій, ніжних історій, добрих історій, адже це книга, в якій усе є правильним: добро перемагає зло, є чимало хороших людей, які захищають одне одного.

А все починається з того, що геніальний та заможний хірург Рафал Вільчур волею випадку кардинально змінює своє життя. Він втрачає пам'ять, а відтак соціальний та матеріальний статус. Через кілька років поневірянь він під іменем Антонія Косиби знаходить притулок в родині мельника, де зцілює його сина. І незабаром про знахаря заговорили всюди.

Зміна соціально-матеріального статусу, дивним чином, не змінює сутності людини.

Доброта, щирість, милосердя не зникають із втратою пам'яті. Навпаки. Прогресують, бо позбавлені різних нашарувань, вигаданих середовищем, до якого головний герой був колись причетним. І розумієш, що для життя людини, аби почуватися комфортно і гармонійно, потрібно не так уже й багато: гарні люди та дах над головою. Антоній, який колись був Рафалом, просто живе. Просто розмовляє з людьми. Просто зцілює людей, не беручи з них за це ніякої платні. Єдине, що його пригнічує, - спогади, яких він не має, і минуле, як зринає у вигляді незрозумілих шматочків-уривків з того, іншого, життя, коли він був Рафалом.

Це одна сюжетна лінія. Інша – лінія дівчини Марисі, яка виявляється дочкою славетного хірурга. Це історія її кохання, виписана з такою чутливістю і делікатністю, що аж дух захоплює. Хвилювання, зустрічі, напівдотики, натяк на ніжність, непорозуміння, відчай, біль, відповідальність і любов, що зцілює. Тадеуш Доленга-Мостович змальовує це надзвичайно красиво: «Він ітиме цим ніким не порушеним білим шляхом... Буде першим і останнім... Там його мета. А звідти не веде жодна дорога. Покладе квіти, усю могилку вкриє квітами... Може, крізь сніг, крізь товщу землі й дерев'яне віко до неї долине аромат бузку і геліотропу? Вона почує його голос, що повторюватиме найдорожче ім'я, найніжніші

обітниці, розпачливі обіцянки? Почує, як слабне, завмирає биття його серця серед конаючих квітів, приготується зустріти його, закине, як колись руки йому на шию й дозволить досхочу дивитися в ці променисті очі? Назавжди, навіки...» Миле і зворушливе декадентство, якого теж бракує нам у нашому житті, стилізованому під сучасність, як зрештою надривів та емоцій, пов'язаних з любов'ю.

Це ідеальний роман: напружений сюжет, яскраві герої, трішки драми, трішки детективу та трішки кохання і ледь-ледь мелодрами з впізнаванням, сльозами та обіймами. Доленга-Мостович знає відчуття міри: немає надмірної чуттєвості, солодкавості, примітивізму та складності. Він справді досконалий.

Це книга про порядність і делікатність, про чутливість і справжність, про віру і співчуття. І після її прочитання хочеться глибоко зітхнути і сказати: «Були ж колись люди...» Звісно, вона не змінить життя тих, хто її читатиме, але від неї можна отримати чималу дозу доброти.